

פנימיות, ישיבות טוערות, וכיוצא באלה. כל זה אינו אלא מסך-עשן.

מיכתב אנונימי

העובדות השטומות הן:

הוועדה אומנם מונתה כאשר החשרות הפכו חמורים מדי, ואת העובדה הזאת אפשר לציין לזכות גזית ואנשיו.

● אולם ועדה זו הוקמה בסודריות, וגם לגורמים החשובים ביותר לא נמסרה על כך כל הודעה. מובן שלא נמסר כל מידע על כך לבעלי בנק הפועלים - שהם חברי ההסתדרות שהקימו מכשיר פיננסי זה לטובת ציבורי-העובדים. ומובן עוד יותר שלא נמסר דבר לשילטונות התביעה והמישטרה. ועדה זו מיזמה את העניין במשך קרוב לשנה. אין שום הסבר לאורך התקופה הזאת, מלבד תירוץ שקוף שאחד מחבריה שרגא רוטמן, לקה בהתקף-לב. אולם רוטמן אינו איש כה הפרת-חלף, עד כי לא ניתן היה להביא במקומו חבר אחר למועצת-המנהלים.

● הוועדה, כפי שהודו חבריה השבוע, לא גבתה עדות אמיתית מלוינסון וחיים ברגשטיין, האיש של לוינסון בציריך. אילו נוהלה החקירה ברצינות, היו החוקרים צריכים להעמיד את השניים לפני ברירה פשוטה, בו במקום: למסור עדות מלאה לפרטיפרטים, או שהעניין יועבר למישטרה.

● כמהלך החקירה ניתן ללוינסון ולברגשטיין להתפטר או להתפטר בשקט, מבלי שהדבר הובא לידיעת הציבור, אלא בצורה עקיפה, שהסוותה את הסיבות האמיתיות.

● חקירה מעין זו, בידי אנשי-מיקצוץ מעולים (רוטמן הוא מנהל-חשבונות מיקצוץ), לא היתה צריכה לאורך אלא כמה שבועות, ולכל היותר חודש-חודשיים. המדובר בעניינים בנקאיים מובהקים.

14%	US-\$	GMAC Overseas Finance Corporation N.V., Netherlands Antilles
17%	US-\$	Gulf States Overseas Finance N.V., Netherlands Antilles, 1981/19
	US-\$	Hapoalim International N.V., Netherlands Antilles, 1981/1986
13%	US-\$	Hydro-Québec, Canada, 1981/1991
17%	US-\$	Hydro-Québec, Canada, 1981/1991
12%	US-\$	IBM World Trade Corporation, USA, 1981/1988

באיים הקאריביים

אפילו ראשי בנק הפועלים לא ידעו כי הבנק הגרמני היה אחד החתמים להנפקת איגודת-חוב של בנק הפועלים הישראלי באיי האנטיליים ההולנדיים, בתנאים מועדפים של שער ריבית נידד.

● בניגוד לרושם שביקשו ליצור השבוע, ידעו ראשי ההסתדרות והמערך על החקירה הסודית והחשרות שהועלו בעניין לוינסון.

● "העולם הזה" קובע כי כבר במאי 1983 נשלחו מיכתבים אנונימיים לאנשים הבאים: יצחק רבין, שימרון פרס, ירוחם משל, יעקב חזן, יצחק בן-אברהם ועוד. יצחק רבין הביא את המיכתב שקיבל לדני רוזוליו, ואמר לו: "זה העניין שלך".

מכל אלה עולה תמונה די ברורה: לא היתה מעולם כל כוונה להביא את הדברים לידיעת הציבור, או להעביר את פרטיה המוסמכות של המדינה. גם המפקחת על הבנקים נכנסה לעניין (אחד בלבד: שינוי הבעלות בחברת אמפל) רק אחרי שהוועדה ליצור זה ולא עליידי מיכתב אנונימי.

העיתונאים, ששמעו רמוז פה ורמוז שם, שוכנעו לגנוז את הכל, ואיש מן העיתונאים ו/או העיתונאים לא היה מוכן לגלות את הפרשה. קשר-ההשקפה היה מלא.

התוכנית לסיים את העניין בשקט, ללא חשיפה וללא גילוי, היתה בלי כל ספק מצליחה. לולא נכנס ברגע זה "העולם הזה" לתמונה. הפירסום של "העולם הזה", לפני שלושה שבועות, הוא ששימש כסתל רועם לסיצוף הפרשה.

אחרי הפירסום הראשון הזה, שוב לא ניתן היה לשמור על קשר-השקפה. נמסרו לציבור הודעות מגומגמות ונערכו דיונים קרחתניים. גם אז עריין לא היה בטוח שהעניין יימסר לחקירה אמיתית, לולא בא העולם הזה בשני הגליונות שלאחר מכן, וגילה ככל פעם גילויים חדשים. הגילוי בשבוע השלישי על פרשת סונול הוא ששבר את גב הגמל והכריח את ראשי ההסתדרות להחליט על מסירת העניין לידי היועץ המישיפטי.

אולם השבוע עדיין העוז כמה מראשי הבנק לפרסם הודעה מרגיעה, ומגוחכת על פניה, כאילו לא נגרם שום נזק לבנק, וכאילו גם העברת-הענק של נכסים מן הארץ לידי הבעלים האמריקאיים של חברת אמפל הביאה תועלת לבנק.

ברור שמישהו מחסה על משהו. משהו זה קשור בחשרות לגבי היעד האמיתי של לסחות חלק מן הכספים המועברים בסרשה זו.

תרומות לגיטימיות

בחודש יוני 1983 הופיעה בעולם הזה ידיעה תמימה: י"ר מיפלגת-העבודה נפגש בחשאי עם יעקב לוינסון. ידיעה זו הוכחה מייד על-ידי כל הגורמים בתוקף רב ואף מוגזם.

קשרים מיפלגתיים

לא היתה מיפלגה אחת, לפי השמועה, שלא שיחרה את פניו של האיש הכל-יכול יעקב לוינסון כשהיה בשיא מעמדו (בתצלום, לחיצת-יד עם ראש הקואליציה, איש אגודת ישראל, ח"כ שפירא).

בעיקבות ידיעה זו התפרץ יצחק רבין באחת הישיבות כלסי שימרון פרס וטען: "אתה הורס את מקודרת המימון של המיפלגה!"

מה עומד מאחורי התפרצות זו? חוקי ישראל, הנוגעים למימון המיפלגות, באים להבטיח כי לא יהיה למיפלגות מימון בלתי-כשר מצד בעלי-אינטרסים. בעת החקיקה שימש דבר זה כנימוק להצדקת העברתם של כספים גדולים מקופת המדינה לקופתן של המיפלגות.

אולם מנסחי החוק - אנשי המערך - השאירו, לא במיקרה, חור ענקי אחד בחוקים אלה:

אין שום הגבלה על קבלת תרומות, בכל סכום שהוא, מגורמים בחוץ-לארץ.

הדבר הוסבר בצורך ציוני: למיפלגות יש סניפים בחו"ל, ואלה תורמים למיפלגות-האם. מובן שחור זה קורא לגנב, ולכך הוא נועד מראש.

נניח שמיפלגה מסויימת רוצה ויכולה לקבל סכומי-ענק ממיפעלים כלכליים בארץ, הכפופים להשפעתה. לכאורה, זה אסור.

אך אפשר לסדר זאת בכמה צורות, בדרך חוקית לגמרי, או כמעט חוקית. הנה כמה דוגמות לעיסקות סבוכות כאלה.

דוגמה א': חברת אלף, שהוא מיפעל ישראלי, מוכר נכסים שיש לו, לחברה בית, שהיא זרה. המכירה מתבצעת, למעשה, בשני מחירים: מחיר רישמי, שהוא נמוך מאוד, ומחיר גבוה, שהוא גבוה הרבה יותר. את המחיר הנמוך ניתן להצדיק תמיד על רקע היחסים בין שתי החברות. למשל: "ערך רשום בספרים", "יצירת עניין אצל החברה הזרה לעסוק בעסקים בארץ", "פיתוח צינורות-שיווק", ועוד.

את ההפרש בין המחיר הרישמי והמחיר האמיתי, שאותו שילמה החברה בית, מסקידים במוסד כספי כלשהו בחו"ל, וזה מחזיר אותו לארץ באמצעות אנשי-קיש בתרומה לגיטימיות של גורם זר, המעוניין לתמוך במיפלגה.

דוגמה ב':

Certain Beneficial Owners

Title of Class	Name and Address of Beneficial Owner	Amount and Nature of Beneficial Ownership (1)	Percent of Class
Class A Stock	Bank Hapoalim	1,988,976 shs.	24.21%
Common Stock.....	50 Rothschild Boulevard Tel Aviv, Israel	2,273,200 shs.(2)	75.77%
Common Stock.....	BfG: Luxembourg S.A. 17, Rue du Fosse Luxembourg	726,800 shs.(2)	24.23%
Class A Stock	Alfiso S.A. Luxembourg 17, Rue du Fosse Luxembourg	870,000 shs.	10.59%

(1) All shares are held with sole voting and dispositive power.

(2) These figures reflect the issuance and Recapitalization of the Common Stock after D 1982.

אחוזים ממניות אמפל. וכאלה יש שלושה בלבד: בנק הפועלים, בנק פיר גמיינורטשפט וכוסמבורג (24.23% מן המניות הרגילות) וחברת-הבית שלו, אלפיסו (10.59% של מניות הבכורה).

אחוזים בלוכסמבורג הדו"ח האחרון של אמפל לבעלי המניות שלו, ליום 31 לדצמבר 1982, מירט את רשימת בעלי יותר מחמישה